

TUZLUCA İLÇESİ TUZ İŞLETMESİNİN SAĞLIK TURİZMİ AÇISINDAN DEĞERLENDİRİLMESİ

Ozan Baran^a, Çetin Yeşilova^b, Pelin Güngör Yeşilova^b

^aVan Yüzüncü Yıl Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, 65080 Tuşba/Van

^bVan Yüzüncü Yıl Üniversitesi, Mühendislik-Mimarlık Fakültesi, Jeoloji Mühendisliği Bölümü, 65080 Tuşba/Van

(ozanbaran@smail.yyu.edu.tr)

ÖZ

Tuzluca Tuzlası, Iğdır İli'nin kuzeybatısında bulunan Tuzluca İlçesi'nin 500 m doğusunda yer almaktadır. Tuz mağaralarının sağlık sektöründe kullanımı dünyada ve son yıllarda Türkiye'de bir sektör haline gelmiştir. Çalışmada Tuzluca İlçesi'ndeki tuz mağaralarının sağlık turizmi açısından incelenmesi, potansiyelinin ve geleceğe yönelik hedeflerin belirlenmesi amaçlanmıştır.

Çalışma alanında, Erken Pliyosen yaşlı kilitaşı marn ardalanmalı Turabi Formasyonu, bu formasyonun üzerine uyumlu olarak Erken Pliyosen yaşlı kumtaşı çamurtaşı ardalanmalı Çincevat formasyonu gelmektedir. Geç Pliyosen yaşlı kilitaşı tuz ve jips ardalanmalı Tuzluca Formasyonu bu birimlerin üzerine uyumlu olarak çökeltmiştir. Kuvaterner yaşlı yamaç molozu ve alüvyon birimi tüm bu birimleri uyumsuz olarak örtmektedir. Çalışmanın konusunu oluşturan tuzların morfolojik özelliklerini Alpin orojenez fazları ile Pliyosen'den günümüze kadar devam eden epirojenik hareketler şekillendirmiştir. Çincevat ve Tuzluca formasyonlarında yoğun olarak gözlemlenen tuzların oluşumu, Erken Pliyosen döneminde hakim olan sığ denizel koşulların bir süre sonra gölsel şartlara dönmesiyle başlamıştır. Sığ göl şartlarında kırıntılı akımın olduğu dönemlerde kilitaşı, kurak mevsimlerde evaporasyon etkisiyle tuz ve jips çökeltmiştir. Gerçekleşen sürekli evaporasyon sığ gölün tabanında kalın kaya tuzları çökeltmesinde etkili olmuştur. Kuvaterner'de yüzey sularının etkisiyle eriyen tuz ve jipsli tabakalar sonucunda göçükler oluşmuş ve tuzlar bu göçüklerde tuz mağaraları olarak çalışma alanında gözlenmiştir.

Çalışma alanında eski ve yeni tuz madenciliği amaçlı açılmış çok sayıda galeriler ve tuz mağaraları mevcuttur. Hem jeolojik hem de sağlık açısından bu kadar önemli kabul edilebilecek olmasına rağmen tuz mağaraları yeteri kadar ilgi görmemektedir. Tuz mağaralarına yapılan ziyaretler ancak bölgede yaşayanların ve karayolunu kullanan ziyaretçilerin birkaç saat gezip havayı solumalarından ibarettir. Bu ziyaretlerin fazla olmamasının en önemli nedeni bölgede konaklama imkânlarının az ve yetersiz olmasıdır. Bölge ve hatta tuzlanın kendisi bile bu tür konaklamaların ve sağlık turizmi amaçlı gezilerin yapılabilmesi için ideal bir yere sahiptir. Mevcut tuz mağaraları ve işletme galerileri değerlendirilip tuz konseptli konaklama merkezleri (otel, restaurant, vb.) yapılması halinde hem insanlar sağlık açısından yeteri kadar faydalanabilecektir hem de bölgenin ekonomisine de katkı sağlanmıştır olacaktır.

Anahtar Kelimeler: Tuzluca, sağlık, turizm, tuz mağaraları.

EVALUTION OF TUZLUCA DISTRICTSALT OPERATIONIN TERMS OF HEALTH TOURISM

Ozan Baran^a, Çetin Yeşilova^b, Pelin Güngör Yeşilova^b

^aVan Yüzüncü Yıl Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, 65080 Tuşba/Van

^bVan Yüzüncü Yıl Üniversitesi, Mühendislik-Mimarlık Fakültesi, Jeoloji Mühendisliği
Bölümü, 65080 Tuşba/Van

(ozanbaran@smail.yyu.edu.tr)

ABSTRACT

Tuzluca salty is located 500 m east of Tuzluca District in the northwest of Iğdır Province. Salt caves are in use of health sector in the world and in recent years has become an industry in Turkey. In the study, it was aimed to examine the salt caves in Tuzluca District in terms of health tourism and determine the targets for the potential and for the future.

The study area consists of Early Pliocene aged Turabi Formation with claystone marl alternation, and in conformity with the formation of Early Pliocene sandstone mudstone alternating with Çincevat Formation. Tuzluca Formation, which is composed of late Pliocene aged claystone, salt and gypsum, deposited in conformity with these units. Quaternary old slope rubble and alluvial unit cover all these units unconformably. The morphological characteristics of the salts that make up the work are shaped by the Alpine orogeny phases and the epirogenic movements continuing up to day-to-day in Pliocene. The formation of the intensively observed salts in the Çincevat and Tuzluca formations began with the return of the shallow marine conditions, which had prevailed in the Early Pliocene period, to the lacustrine conditions after a while. In shallow lake conditions, claystone was formed at the time of the craving, and salt and gypsum were precipitated by the evaporation effect in the dry seasons. The resulting continuous evaporation has been effective in depositing thick rock salts at the bottom of the shallow lake. As a result of the surface water in the Quaternary, there were formed densities as a result of the soluble salt and gypsiferous layers and the salts were observed in the study area as salt caves in these dents.

There are galleries and salt caverns in the study area for old and new salt mining purposes. Despite the fact that it can be regarded as so important both geologically and healthy, it does not attract as much interest as salt caves. Visits to salt caves, however, are limited to local inhabitants and daily passengers who spend short period of time to breathe fresh salty air. The most important reason for this in frequent visits is that the accommodation opportunities in the region are inadequate. The region and even the location itself can be an ideal location for such accommodation and sightseeing for health tourism. If existing salt caves and operational galleries are evaluated and salt-filled accommodation centers (hotels, restaurants, etc.) are constructed, it would be an important contribution to regional development and health tourism.

Keywords: Tuzluca, health, tourism, salt caves